

COLLEGEVOORSTEL

zaaknummer: 1953471
afdelingsnaam:
steller: Burgemeester en wethouders

onderwerp: Voorlopig besluit asielopvang locaties

Voorstel

1. Voorlopig te besluiten om locatie Noordse Bosje aan te wijzen als asielopvang locatie voor 70 opvangplekken.
2. Voorlopig te besluiten om locatie Naarderweg aan te wijzen als asielopvang locatie voor 120 opvangplekken.
3. De raad te informeren met bijgaande raadsinformatiebrief.

Samenvatting

Op basis van de beleidsagenda Asielaanpak is geruime tijd gezocht naar geschikte locaties om invulling te geven aan de huidige taakstelling van 434 opvangplekken vanuit de Spreidingswet. Na een uitgebreide zoektocht zijn er twee locaties naar voren gekomen waar asielopvang mogelijk gemaakt kan worden. Het gaat om het voormalig openluchtwembad Crailo aan de Naarderweg en het voormalig pand van Jellinek aan Noordse Bosje 43. Voorgesteld wordt deze locaties als structurele asielopvang locaties aan te wijzen. Dit is een voorlopig besluit. Deze locaties voldoen aan de randvoorwaarden vanuit de beleidsagenda Asielaanpak en zijn beoordeeld met het afwegingskader (toetsstenen) uit de beleidsagenda. De ontwikkeling van beide aangewezen locaties door het COA tot asielopvang locaties neemt nog de nodige tijd in beslag; voor locatie Noordse Bosje is de verwachting medio 2027 en voor locatie Naarderweg begin 2028. Daarom is er na dit voorlopige besluit voldoende tijd om met omwonenden, ondernemers in de buurt en relevante maatschappelijke organisaties het gesprek te voeren over wat er nodig is om de aangewezen locaties goed te laten landen in de buurt. Dat is een vervolg op het gesprek dat in 2023 met inwoners is gevoerd in alle wijken van Hilversum zonder dat er

sprake was van concrete locaties. We vervolgen het gesprek na de bekendmaking van de locaties met de directe omgeving van deze locaties. Het onderwerp van deze gesprekken is (net als in 2023) wat er nodig is om de asielopvang een goede plek in de buurt te kunnen laten zijn. De betreffende locatie, het aantal bewoners en de samenstelling van bewoners is geen onderwerp van gesprek.

De gemeente faciliteert daarnaast de totstandkoming van een buurtklankbordgroep per locatie. De buurtklankbordgroep is belangrijk om te zorgen dat inwoners nu en op de lange termijn meedenken en betrokken blijven bij de opvang in de (omgeving van hun) buurt.

De opbrengsten van de gesprekken met inwoners waren in 2023 inbreng voor de totstandkoming van de kader stellende beleidsagenda Asielaanpak. De opbrengsten van de komende gesprekken zijn samen met de opbrengsten uit de buurtschouwen inbreng voor de nog op te stellen bestuursovereenkomst met het COA. Een veiligheidsplan is ook onderdeel van die bestuursovereenkomst. Wanneer er overeenstemming is tussen de gemeente en het COA over de bestuursovereenkomst wordt deze aan het college voorgelegd voor definitieve besluitvorming.

Inleiding

Vooruitlopend op de invoering van de Spreidingswet heeft het college besloten een beleidsagenda Asielaanpak op te stellen. In 2023, nog vóórdat sprake was van concrete locaties, zijn er gesprekken gevoerd met inwoners in de verschillende wijken van Hilversum. Met deze aanpak is bewust gekozen voor een zorgvuldig participatieproces over het thema asielopvang, zonder dat dit direct gekoppeld werd aan specifieke plekken in de stad. Het doel van deze gesprekken was om samen met de stad te verkennen hoe Hilversum haar asieltaak op een goede, humane en passende manier kan uitvoeren. De opbrengsten uit deze gesprekken zijn verwerkt in de [beleidsagenda Asielaanpak](#). De raad heeft deze beleidsagenda op [20 december 2023 vastgesteld](#). Daarbij is gekozen voor structurele opvang, verdeeld over meerdere relatief kleinschalige locaties. Ook is vastgelegd dat het college binnen de randvoorwaarden van deze beleidsagenda locaties aanwijst. Het gesprek met de wijk gaat dan over de manier waarop de opvang zo goed mogelijk kan worden ingepast. De beleidsagenda is vervolgens nader uitgewerkt

in het [Plan van aanpak locatiezoektocht](#), waarin het college de opdracht heeft gekregen om op basis van deze uitgangspunten geschikte locaties te zoeken.

Randvoorwaarden beleidsagenda Asielaanpak

In de beleidsagenda zijn randvoorwaarden opgenomen die hieronder per locatie worden weergegeven.

1. Hilversum kiest voor de doelgroep ‘asielzoekers, uitgezonderd veiligelanders’ en niet voor ‘extra statushouders’ of ‘crisisnoodopvang’.

Voor beide locaties zijn hierover afspraken gemaakt met het COA en gaat het om structurele locaties voor reguliere asielzoekers.

2. Hilversum kiest voor samenwerking in de regio op proces en ondersteunende faciliteiten zoals zorg en onderwijs, maar niet op het gezamenlijk realiseren van opvangplekken. Hilversum neemt hierin haar eigen verantwoordelijkheid en verwacht dit ook van andere gemeenten.

Ja, de samenwerking vindt plaats via de bestaande regionale structuren zoals de Regionale Regietafel. Zorg wordt door COA zelf geregeld en onderwijs voor nieuwkomers van 12-18 jaar is regionaal georganiseerd via de internationale schakelklas, gevestigd in Laren. Verder is iedere gemeente is verantwoordelijk voor de eigen taakstelling.

3. Uitgangspunt is dat de gemeentelijke kosten voor onderwijshuisvesting en jeugdzorg worden gecompenseerd door het Rijk.

Dit loopt via bestaande financieringsstromen zoals het gemeentefonds en (decentrale) uitkeringen.

4. De opvang wordt ingericht voor mannen, vrouwen en kinderen.

De locaties worden voor een gemengde groep ingericht, dus voor stellen, alleenstaanden en gezinnen met kinderen. COA is verantwoordelijk voor de plaatsing van asielzoekers in de beide locaties. Op beide locaties is sprake van 24-uurs toezicht in het kader van veiligheid.

5. De opvang wordt gespreid over 3 locaties van ongeveer gelijke grootte in de stad.

Het aantal van 3 locaties was gebaseerd op een eerdere taakstelling van 360. Met 120 opvangplekken Naarderweg en maximaal 70 op Noordse Bosje voldoen we aan zowel een maximaal aan van 120 opvangplekken als aan spreiding over de stad. Uiteraard geldt met de

huidige taakstelling van 434 opvangplekken dat er meer dan 3 locaties nodig zijn. En met de fusie met Wijdemerem vanaf 1 januari 2027 de wordt de taakstelling nog hoger.

6. Bij opvang in Hilversum geldt inburgering vanaf dag 1.

De locatie Naarderweg biedt volwaardige AZC voorzieningen waaronder taallessen en ruimte voor vrijwilligers(activiteiten). De bewoners van locatie Noordse Bosje kunnen wanneer dat nodig is, daar gebruik van maken. Zowel het COA als de gemeente zet in op deelname en verbinding met de omgeving, zoals sporten, vrijwilligerswerk en betaald werk.

7. Asielzoekers blijven in Hilversum na verwerving van een verblijfsstatus.

Ja, we maken hierover afspraken met het COA. Sinds het vaststellen van de beleidsagenda in 2023 is het (verblijfsvergunning)toekenningpercentage flink gedaald. De verwachting is daarom dat het aantal statushouders lager wordt dan aanvankelijk gedacht.

Spreidingswet

Sinds 1 februari 2024 is de Spreidingswet van kracht. Voor Hilversum betekent dit dat er op basis van het Verdeelbesluit uiterlijk 1 juli 2025 moest worden voldaan aan een taakstelling van 434 opvangplekken. Op dit moment voldoet Hilversum niet aan deze wettelijke verplichting.

Probleemstelling/doel

Het doel van dit voorstel is het nemen van een voorlopig besluit om op de locaties Naarderweg en Noordse Bosje een asielopvanglocatie te doen realiseren (door het COA) en daarmee belangrijke stappen te zetten om invulling te geven aan de taakstelling die Hilversum heeft op basis van de Spreidingswet.

Argumenten

1.1 De locatie Naarderweg past binnen de randvoorwaarden van de beleidsagenda Asielaanpak.

De locatie Naarderweg past binnen de randvoorwaarden van de beleidsagenda Asielaanpak omdat er maximaal 120 opvangplekken worden gerealiseerd en de locatie de mogelijkheid biedt tot structurele opvang (30 jaar). Daarmee kan de locatie inbedden in de leefomgeving en geeft het voor zowel omwonenden als bewoners van de locatie duidelijkheid. Daarbij biedt deze locatie voldoende ruimte waardoor het COA het kan ontwikkelen tot een volwaardig

Asielzoekerscentrum (AZC) met alle voorzieningen die daarbij horen zoals eerstelijns zorg (voor asielzoekers), taallessen, ruimte voor vrijwilligers en kantoorruimte voor COA-personeel. De voorzieningen op deze locatie worden ingericht voor het aantal asielzoekers dat Hilversum volgens de Spreidingswet moet opvangen. Zolang Hilversum dit aantal asielzoekers nog niet opvangt, kan het zijn dat de voorzieningen taallessen en zorg toegankelijk zijn voor bewoners van asiellocaties in onze regio die niet over deze voorzieningen beschikken. Taallessen zijn in kleine groepjes verdeeld over de dag en in de week en zorg kent over het algemeen incidenteel gebruik door bewoners. Daarnaast beschikken bewoners niet over een auto. De uiteindelijke inschatting wordt onderdeel van de later op te starten ruimtelijke procedures en hangt mede af van de nog te ontwerpen ontsluiting van de locatie. Zo nodig zullen hierover in de met COA te sluiten bestuursovereenkomst nadere afspraken worden gemaakt.

Naast de randvoorwaarden heeft de beleidsagenda ook een afwegingskader met een aantal zogenoemde 'toetsstenen'. Deze toetsstenen moeten helpen bij meerdere potentiële locaties te ordenen op geschiktheid en te analyseren welke maatregelen op basis van de beoordeling aan de hand van de toetsstenen nog moeten worden genomen om de geschiktheid te verbeteren.

Deze locatie voldoet aan de toetssteen 'ruimte bieden voor ontmoeting en activiteiten' en heeft voorzieningen op locatie. Een aantal toetsstenen zoals wisselwerking met de buurt, bereikbare voorzieningen en verkeersontsluiting vormen de aandachtspunten voor de periode tot aan de realisatie. Deze zijn in beeld en worden waar relevant besproken in het traject met omwonenden (o.a. via en buurtschouw en buurtbeheergroep). Meer hierover is opgenomen onder de paragraaf uitvoering.

2.1 De locatie Noordse Bosje past binnen de randvoorwaarden van de beleidsagenda Asielaanpak.

De locatie Noordse Bosje past binnen de randvoorwaarden van de beleidsagenda Asielaanpak omdat er maximaal 70 opvangplekken worden gerealiseerd (i.r.t. kader van circa 120 opvangplekken per locatie) en de locatie de mogelijkheid tot structurele opvang biedt (10 jaar).

Naast de randvoorwaarden heeft de beleidsagenda ook een afwegingskader met een aantal zogenoemde 'toetsstenen'. Deze toetsstenen zijn toegepast om na te gaan waar aandachtspunten bij de ontwikkeling van de locatie liggen.

Bij deze locatie geldt dat het goed bereikbaar is voor de buurt en externe voorzieningen zoals winkels en openbaar vervoer nabij zijn. Voor deze locatie maken de bewoners waar nodig gebruik van de specifieke COA-voorzieningen op de dichtstbijzijnde centrale COA-locatie. Als de asielopvang op de locatie Naarderweg gereed is, zijn ook deze voorzieningen straks met de realisatie van de locatie Naarderweg nabij voor de bewoners van het Noordse Bosje. Het faciliteren van ontmoeting specifiek voor deze locatie wordt nader uitgewerkt tijdens het gesprek met de buurt.

1.2 Er zijn geen andere locaties beschikbaar.

Er is een langdurige zoektocht naar geschikte structurele locaties gedaan en verschillende locaties zijn aan het COA voorgelegd om te verkennen. Deze twee locaties zijn als enige twee mogelijkheden overgebleven om binnen redelijke termijn verantwoord structurele asielopvang te kunnen realiseren.

1.3 en 2.1 Substantieel invulling geven aan de taakstelling vanuit de Spreidingswet.

Met de ontwikkeling van de twee voorgenomen locaties kan gemeente Hilversum een belangrijke stap zetten om te voldoen aan de wettelijke taakstelling vanuit de Spreidingswet.

Kanttekeningen

1.1 De locatie Noordse Bosje is kleiner dan de vastgestelde ongeveer 120 personen per locatie.

De locatie Noordse Bosje is een kleinere locatie gekoppeld aan de locatie aan de Naarderweg. Hierdoor en door de ligging in het centrum voldoet de locatie aan de toetssteen van deelnemen aan de samenleving zoals deze in de beleidsagenda Asielaanpak is opgenomen.

2.1 De locatie Naarderweg ligt niet direct in een buurt, waardoor de wisselwerking tussen de opvanglocatie en de omgeving moeilijker tot stand komt, zoals de insteek was volgens de asielaanpak.

In de beleidsagenda Asielaanpak is een 'toetssteen' opgenomen over de gewenste wisselwerking tussen een opvanglocatie en de omgeving: "Opvanglocaties maken onderdeel uit van de buurt en zijn een plek waar zowel Hilversummers als asielzoekers graag komen. (...) Het gebouw faciliteert ontmoeting en gezamenlijke activiteiten." Dit wordt een specifiek aandachtspunt bij de nadere uitwerking in overleg met de aangrenzende buurten die het dichtst bij de opvanglocatie gelegen zijn. Er wordt een wijkverbindersfunctie ingezet die aan de slag gaat met

de verbinding met de buurt zoals en thema's zoals vrijwilligerswerk en ontmoeting in de buurt. Zoals omschreven in de beleidsagenda: “Er wordt onderzocht wat een wijk nodig heeft als er een asiellootatie komt en hoe daarin ook bij realisatie van de opvang kan worden voorzien, bijvoorbeeld in de vorm van gewenste voorzieningen in de wijk.” Voor deze uitwerking is ruim tijd beschikbaar omdat daadwerkelijke opvang op deze locatie niet voor 2028 wordt voorzien.

1.2 en 2.2 Functie asielopvang past bij beide locaties niet in omgevingsplan

Zoals in de beleidsagenda Asielaanpak is opgenomen, worden bij een eventuele aanpassing van het omgevingsplan de gebruikelijke routes, waaronder inspraak, doorlopen. Dit is onderdeel van de laatste fase (fase 4: definitieve besluitvorming) volgens het ['Plan van aanpak locatiezoektocht'](#) “Inzicht in de procedures die moeten worden doorlopen om de locatie te ontwikkelen, daarbij gelden altijd de reguliere procedures bij bijvoorbeeld een bestemmingsplanwijziging”.

Voor beide beoogde locaties geldt dat het functiegebruik asielopvang afwijkt van het geldende omgevingsplan. Het COA zal daarom in beide gevallen een omgevingsvergunning moeten aanvragen. Daarvoor geldt de reguliere procedure. Zowel een Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) als een wijziging van het omgevingsplan kunnen worden ingezet om bijvoorbeeld de opvang van asielzoekers mogelijk te maken op betreffende locaties. Vooruitlopend op die nog te lopen procedure, is een BOPA het meest voor de hand liggende instrument bij de kleinere locatie met een periode van 10 jaar. Het gaat dan om een tijdelijke afwijking van het omgevingsplan voor specifiek gebruik voor asielopvang. Na het beëindigen van het gebruik voor asielopvang, kan de BOPA vervallen en is het geldende omgevingsplan weer van kracht. Hoewel een BOPA geen maximale termijn kent, ligt voor de grotere locatie met een termijn van 30 jaar een wijziging van het omgevingsplan meer voor de hand.

1.3 en 2.3 Asielopvang kan knellen met vigerende beleidskaders, gebiedsagenda's en visies

Asielopvang is vrijwel nooit onderdeel van bestaande omgevingsplannen en past daarom niet in bestaande bestemmingen van potentiële locaties. Met de beleidsagenda Asielaanpak hebben we een gemeentelijk kader voor asielopvang in Hilversum en met de Spreidingswet een wettelijk kader. Met de vaststelling van de beleidsagenda Asielaanpak is gekozen voor een separate aanpak waarbij het college is opgedragen geschikte locaties te zoeken. Voor overige beleidsterreinen hebben we eveneens kaders, gebiedsagenda's, beleidsvisies en daaronder uiteraard ook het omgevingsplan (zie kanttekening 1.2+2.2). Omdat het hier om een urgente

wettelijke verplichting gaat en asielopvanglocaties volgens vigerende kaders en plannen vrijwel nooit mogelijk zouden zijn, is de wet zwaarwegend.

Financiën, middelen & capaciteit

Het COA is verantwoordelijk voor de ontwikkeling, financiering, risicoanalyse en exploitatie van de locaties. Kosten van de gemeente zitten in personele inzet voor de locatiezoektocht, contacten met het COA en communicatie. Deze kosten worden volgens afspraak met de raad gedekt uit de Oekraïne-reserve en deels bekostigd door het rijk via het gemeentefonds.

Ontwikkeling van de potentiële locatie Naarderweg vraagt om structurele investeringen in de wijk Noordoost. In overleg met de buurt en partners zoals Versa gaan we in gesprek over wensen en behoeften hierin. Hierin maken we onderscheid in wat er nodig is incidenteel, bijvoorbeeld in de fysieke omgeving en structureel. De financiering voor de wijkverbinder zoals genoemd onder kanttekening 2.1 is opgenomen in de Voorjaarsnota (1 fte a €117.00). Financiering voor fysieke maatregelen die bijvoorbeeld uit de wijkschouw komen, dekken we incidenteel uit de Oekraïne reserve.

De uitwerking van de gewenste inzet in Noordoost is onderdeel van het traject tussen voorgenomen besluit en definitief besluit. Structurele investeringen worden via de begrotingscyclus aan de raad voorgelegd. De kosten voor verbouwen, ontwikkeling en exploitatie van de locatie(s) worden door het COA betaald en geregeld.

Communicatie

Na het voorgenomen besluit ontvangen omwonenden en andere belanghebbenden een korte informatiebrief waarin ze worden uitgenodigd voor één van de besloten informatiebijeenkomsten. In het vervolgtraject is er ruimte om met omwonenden en andere belanghebbenden in gesprek te gaan over hoe asielopvang op de genoemde locaties goed kan landen.

Na het collegebesluit wordt de raad geïnformeerd met bijgevoegde raadsinformatiebrief en wordt een persbericht verstuurd. Zie de verdere te nemen stappen in onderstaande paragraaf 'Uitvoering'.

Uitvoering

De aankondiging van de komst van een opvanglocatie in de buurt, komt voor omwonenden en andere belanghebbenden onverwacht en leidt vaak tot onzekerheid en spanning. Dat begrijpen we en nemen we serieus. Daarom worden omwonenden en andere belanghebbenden per brief geïnformeerd over dit besluit en wordt een aantal speciaal voor hen ingerichte bijeenkomsten georganiseerd waar ze terecht kunnen met hun vragen en hun suggesties, ideeën en zorgen met ons kunnen delen. Voor de omwonenden en andere belanghebbenden van de locatie Naarderweg zijn er 4 bijeenkomsten, voor Noordse Bosje zijn er 3 bijeenkomsten. Mochten er meer nodig zijn, dan organiseren we die uiteraard. Ook informeren we ondernemers en maatschappelijke partners in de directe omgeving van de locaties.

Voor Hilversummers die niet direct omwonenden zijn en voor andere belanghebbenden, organiseren we een viertal bijeenkomsten in de week na de omwonendenbijeenkomsten. Ook hier geldt dat als er meer belangstelling is dan beschikbare plekken, we extra bijeenkomsten organiseren.

De basis voor het veiligheidsplan per locatie ligt klaar en wordt met input van omwonenden en andere belanghebbenden verder uitgewerkt via de resultaten uit de buurtschouwen. Die schouwen worden gepland na de omwonendenbijeenkomsten en omwonenden ontvangen informatie hoe zij zich hiervoor kunnen aanmelden. In de buurtschouw kijken we samen met omwonenden en andere belanghebbenden naar veiligheid en leefbaarheid rondom de aangewezen locaties voor asielopvang.

In het vervolgtraject kunnen omwonenden en andere belanghebbenden deelnemen aan een buurtklankbordgroep per locatie en betrokken zijn en blijven bij de ontwikkeling van de locaties. Deze groepen worden georganiseerd voordat de opvanglocaties openen en blijven op de langere termijn betrokken om de verbinding met de buurt te borgen. Na opening van een locatie neemt COA deze buurtklankbordgroepen over.

Opbrengsten uit de buurtschouw, de buurtklankbordgroep en buurtbijeenkomsten worden zoveel mogelijk verwerkt in de bestuursovereenkomst tussen de gemeente en het COA. Op basis van die bestuursovereenkomst neemt het college een definitief besluit.

Voor asielopvang is het COA verantwoordelijk voor de ontwikkeling, financiering, risicoanalyse en exploitatie van de locatie. Dat geldt ook voor de aanvraag van de omgevingsvergunningen

voor deze locaties, omdat asielopvang niet past binnen de geldende bestemming van het omgevingsplan.

Hilversum heeft goede ervaring met asielopvang in hotel Gooiland en laat zien dat de stad dit kan. We hebben vertrouwen in een goede samenwerking met inwoners en partners om dit op structurele wijze zorgvuldig te realiseren.

Bijlage(n)

1. Persbericht